

Berzah hayatı

Sivas'tan Saime Topçu: "İnşallah iman üzere ruhumuzu teslim edip gerçek âleme göçtüğümüzde zaman kavramı tamamen sona erecek mi? Şayet erecekse ruhumuzun bedenden ayrılmasından sonra gerçekleşecek olayları nasıl sıraya koyacağız? Ölçümüz ne olacak? Kabirde azabı ve saadeti ruh mu, yoksa ceset mi görür? Halk arasında ölenin kıyameti kopmuş demektir şeklinde bir söylem var; bu ne demektir?"

Öldükten sonraki gerçek âleme kabir hayatı ya da berzah hayatı demektedir. Kabir hayatı veya berzah hayatı, âhiret hayatının ilk durağıdır. Bediüzzaman Hazretlerinin ifâdesiyle, kabir, dünyadan başlayıp kabre, haşre ve ebede kadar uzanıp giden beşer yolculuğunun ilk istasyonudur.¹

Kabir istasyonundan sonra yolculuk da devam ediyor, hayat da! Hayat devam ediyor; çünkü ruh bâkîdir. Kabirde insan ceset bakımından ölmüştür, yani kıyameti kopmuştur. Fakat ruhu hayy'dır, yani ruhen hayattadır, yani yaşıyor. Halk arasında ölenin kıyametinin kopmuş olması sözü ile, artık ölenin ahirete göçtüğü, dünyanın büyük ve genel kıyameti ile ilgisinin kalmadığı kast edilir.

Kabir suâli haktır. Kabir azabı haktır. Kabir saadeti haktır. Kıyamet günü ruhun cesetle birlikte yeniden dirilişi haktır. Cenâb-ı Hak buyuruyor ki: "İnsan diyor ki: 'Öldüğüm zaman gerçekten diri olarak (kabrimden) çıkarılacak mıyım?' İnsan düşünmez mi ki, daha önce o hiçbir şey olmadığı halde biz kendisini yaratmışızdır?"²

Zaman izafîdir. Kabir hayatında zaman kavramı vardır; fakat dünyadaki zamandan çok farklılık arz eder. Bunu, iki saniyelik bir rüyada bazen bir günlük olayları görüp yaşadığımızı benzetebiliriz. Burada rüyanın, dünya zamanını yutup iki üç saniye içine sığdırdığını açıkça görüyoruz. Berzahta ise zaman daha bir farklı işler. Peygamber Efendimiz Aleyhissalâtu Vesselâm şöyle buyurmuştur: "Kabir, âhiret konaklarından ilkidir. Eğer insan ondan kurtulursa, gerisi kolaydır! Şâyet kurtulamazsa, gerisi daha ağırdır."³ Resûl-i Ekrem Efendimiz Aleyhissalâtu

Vesselâm bir diğerk hadislerinde şöyle buyurdu: “Ölen kişi defnedildiği zaman ona siyah ve mavi gözlü iki melek gelir. Bunlardan birine Münker, öbürüne de Nekir denir.

Melekler sorarlar: ‘Bu zât için ne demiştin?’

Adam, ölmeden önce söylediğini aynen söyler: ‘O, Allah’ın kulu ve Resûlüdür. Allah’tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm’ın O’nun kulu ve resûlü olduğuna şehâdet ederim.’

Melekler: “Senin bunu söylediđini esasen biliyorduk!” derler.

Sonra onun kabri yetmiş metre kare olarak genişletilir, içi onun için aydınlatılır. Sonra ona: ‘İstirahat et!’ denir.

O da: ‘Âileme dönüp onlara haber vereyim mi?’ der.

Melekler: ‘Gelin-güvey gibi uyu’ derler. Onları âilesinden en çok sevdiği kişi uyandırır! O kişi, Allah onu yatağından mahşerde kaldıdıncaya kadar rahatça istirahat eder.

“Şâyet ölen münâfık ise, meleklerin sorusuna: ‘İnsanların ona Peygamber dediklerini işitirdim! Ve ben de aynı şeyi söyledim! Fakat hakikat mıdır, bilemiyorum!’ der.

“Bunun üzerine melekler: ‘Senin böyle söylediđini esasen biliyorduk!’ derler.

“Sonra toprağa: ‘Onun üzerine eğil!’ denilir. Toprak onun üzerine eğilir. Yan kaburga kemikleri yerlerinden oynar. Ve Allah onu yatağından mahşerde kaldıdıncaya kadar, böylece toprakta devamlı olarak azap içinde kalır.”⁴

Kabirde azabı ruh çeker, saadeti de ruh görür. Fakat ceset hissesiz de kalmaz! Kabir hayatı açısından ceset ölmüştür; fakat rûha gelen darbelerin veya mutlulukların çok da uzağında değildir.

Çünkü günahlarda ruhun irâde beyanı ve şer tercihi her ne kadar ön plânda idiyse de; cesedin fiilî rolü ve bizâtihi iştirâki göz ardı edilebilir mi? Meselâ, koğuculuğu isteyen ve teşvik eden rûhî kuvveler ise de, bilfiil icrâ eden dil değil mi? Meselâ, hırsızlığa yönlendiren rûhî güçler ise de, hırsızlıktan fiilen beslenen ve faydalanan beden değil mi? Meselâ, içkiye sürükleyen rûhî temâyüller ise de, içkiyi tadan, haram eğlenceden beslenen ve keyif alan beden değil mi?

Bunun aksi sevap ve hayır noktasında da düşünülebilir. Hayra yönlendiren kalbin

duyarlılığı ise de, hayır için çok çilelere katlanan bedenden başkası değildir. Meselâ, namaz için camiye gitmeye yönlendirdiğimiz ayaklarımızın hakkından geçebilir miyiz? Bir ihtiyaç sahibinin elini tutmakta kullandığımız ellerimizin hakkını görmezden gelebilir miyiz? Haramlardan yana sevk etmediğimiz ve helâl dâirede terbiye ettiğimiz bedenimizin muhtelif organlarının mükâfâtı hak etmediğini söyleyebilir miyiz?

Hiç şüphesiz asıl cismânî lezzet de, cismânî azap da “ba’sü ba’de’l-mevtten” sonra, yani dirilişi müteâkip kurulacak mîzandan sonra, yani mahşerden sonra hayatın Cennet ve Cehennem şeklinde tecellîsi çerçevesinde görülecektir. Ve kabir hayatı genel itibariyle ruhânîdir. Fakat bir takım tecellîlerden cesedin de hissesini alacağı anlaşılmaktadır.

“Yâ İlâhenâ, Rabbimiz sensin. Bizi kabir azabından, âhîret azabından ve Cehennem ateşinden muhafaza eyle. Âmîn.”

Dipnotlar:

- 1- Sözlür, s. 27
- 2- Meryem Sûresi, 19/66, 67
- 3- Tirmizî, Zühd, 3
- 4- Tirmizî, Cenâiz, 70